

Гадяцького краю в скіфський час є Книшівське городище та понад 20 селищ площею 1,5-3,5 га, розміщених на мисоподібних виступах високого берега.

Початок доби раннього середньовіччя збігається в часі з періодом великого розселення слов'ян у V-VII ст. На цьому етапі виникають перші слов'янські племінні союзи, і наш край опиняється у складі Антського племінного союзу. На території Гадяччини відкрито два поселення Антського племінного союзу в селах Вельбівка та Рашівка.

Наступний етап розвитку слов'янства на нашій батьківщині представлений роменською культурою, зокрема, городищами (поселення та безкурганні могильники) VIII – X ст. в селах Сари, Книшівка, Броварки, Рашівка. Носіями роменської культури були літописні племена сіверян, які у VIII-X столітті заселяли басейни р. Десни, Сейму, верхньої Сули, Псла, Ворскли і досягали річки Удай. Основна територія сіверян розташовувалась на півночі Полтавщини, Сумщини та Чернігівщині.

1. *Археологические исследования на Полтавщине. – Полтава, 1990*
2. *О.А. Білоусько. Історія Полтавщини. Підручник для 6 класу.*
3. *Більське городище / Мурзін В., Ролле Р., Супруненко О.*
4. *Володимир Костюк. Гадяч у стародавній листівці. – Київ: КВІЦ, 2007*
5. *Полтавщина. Історичний нарис- Полтава: Дивосвіт, 2005. – 592с.*

ІСТОРІЯ ТА ДІЯЛЬНІСТЬ ГАЛИЦЬКОГО ТА БУКОВИНСЬКОГО СЕЙМІВ ЯК ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ КІНЦЯ ХІХ – ПОЧАТКУ ХХ СТОЛІТТЯ

Фурсенко Владислав

11 клас, Білоцерківський колегіум Білоцерківської міської ради
Київської області, м. Біла Церква,
bckolegium@ukr.net

Місцеве самоврядування – право та спроможність органів місцевого самоврядування в межах закону здійснювати регулювання й управління суттєвою часткою суспільних справ, які належать до їхньої компетенції, в інтересах місцевого населення. Це право здійснюється радами або зборами, члени яких вільно обираються таємним голосуванням на основі прямого, рівного, загального виборчого права й які можуть мати підзвітні їм виконавчі органи. Кожних 5 років українці беруть участь у виборах до місцевих органів влади.

У другій половині ХІХ – на початку ХХ ст. самоврядування існувало на українських землях, що перебували під владою Австро-Угорщини (на Галичині та Буковині). У 1861 р. австрійський імператор Франц-Йосиф І, щоб зміцнити своє панування в Галичині, створив крайовий сейм, який діяв аж до розпаду Австро-Угорської імперії у 1918 р.

Мета: дослідити історію становлення та розвитку органів місцевого самоврядування на західноукраїнських землях у другій половині ХІХ – на початку ХХ ст.

Робота має вирішити такі **завдання:**

1. з'ясувати причини виникнення Галицького та Буковинського сеймів 1861 року;
2. розглянути повноваження депутатів сейму та вплив їх діяльності на життя краю;
3. простежити взаємозв'язок місцевих сеймів із загальноімперськими органами влади;
4. довести, що українці зазнавали утисків під владою Австро-Угорської імперії.

Предмет дослідження: органи місцевого самоврядування на західноукраїнських землях у другій половині ХІХ – на початку ХХ ст. **Об'єкт дослідження:** діяльність Галицького та Буковинського сеймів.

Виборчий закон до Галицького крайового сейму відображав інтереси заможних верств. До складу сейму автоматично, за посадою, входили так звані вірилісти – митрополити, єпископи та ректори Краківського і Львівського університетів. Виборче право не було загальним і рівним.

Більшість у сеймі мали польські консерватори. Українці, згідно з виборчим законом, могли здобути до третини місць (щонайбільше 50). Але на практиці, через порушення законності на виборах, обирали (від 1870-х) тільки близько 15 депутатів.

Сейм урядовав двома мовами: польською й українською. Остаточо статус української мови затвердили 27 квітня 1866 року.

До компетенції крайового сейму належали справи про охорону лісів, полів, використання водних ресурсів, розвиток сільського господарства і промислів, влаштування громадських органів управління, крайові шляхи сполучення (за винятком залізниць і навігації), відкриття народних та професійних шкіл, постанови про мову викладання в навчальних закладах, утримання лікарень та різних добродійних закладів, формування прибуткової і видаткової частин місцевого бюджету тощо.

Законодавча компетенція сейму відкривала можливості для розвитку національних культур, упорядкування соціально-економічних відносин і системи місцевого самоврядування, узгодження інтересів різних суспільних груп.

Політичне значення сейму перевищувало його компетенцію: він обговорював усі актуальні питання державного та крайового життя, був головною ареною формування українсько-польських взаємин, сприяв утвердженню парламентаризму.

1. <http://www.radiosvoboda.org/content/article/24333451.html>
2. *Історія держави і права України. Частина 2: Підруч. для юрид. вищих навч. закладів і фак.: У 1 ч. / За ред. акад. Академії правових наук України А. Й. Рогожина. – К.; Ін Юре. – 1996. – 448 с.*
3. *Лановик Б, Матейко Р., Матисякевич З. Історія України. – К., 2000.*
4. *Рибалка К.І. Історія України. – Ч.І. – К., 1994.*
5. *Семененко В.І, Л.О.Радченко. Історія України. – Харків, 2000.*
<http://galychna.info/1/14/133-galickij-sejm.html>
<http://www.ukrreferat.com/index.php?referat=32197>

РІВНЕНСЬКИЙ ПЕРІОД ДИРЕКТОРІЇ УНР

Приходько Петро

10 клас, Комунального закладу «Школа-інтернат
П–ІІІ ступенів «Рівненський обласний ліцей»,
petropryhodko@ukr.net

Актуальність теми полягає у недостатньому дослідженні сучасною історичною наукою періоду перебування Директорії у Рівному (квітень-травень 1919 р.). І хоча на сьогодні існують поодинокі розпорошені в архівах матеріали, присвячені даній проблемі, проте вони не дають загальної картини хронологічної послідовності подій. Ця доба є важливим чинником складних державотворчих процесів в Україні і характеризується цілеспрямованою діяльністю Директорії щодо створення самостійної незалежної держави.

- Історична доля пов'язала Директорію УНР із волинською землею у квітні-травні 1919 р. Боротьба проти зовнішнього ворога перетворила Волинську губернію на місце скупчення значних військових формувань та зосередження тут керівництва Директорії УНР. У добу Директорії УНР волинські землі стали регіоном інтенсивних військово-політичних подій із відстоювання української державності. Така ситуація мала як позитивний, так і негативний вплив на соціально-економічний, культурно-освітній та політичний розвиток волинського краю;